

Na putu prema...

Stara izreka kaže da, ako ne znaš kamo ideš, svaki ti je put dobar... Kada je riječ o daljnjem razvoju energetike u svijetu, on je (čini se) jasan i podrazumijeva energetske ili zelenu tranziciju. To pak znači dekarbonizaciju, odnosno napuštanje fosilnih goriva i prelazak na isključivo obnovljive izvore i posvemašnju elektrifikaciju. Taj je cilj posve opravdan i logičan, no ono što uzrokuje mnoge rasprave i prijemore je rok u kojem će se to ostvariti i kojim tempom. Po jednim, to bi trebalo biti već za pet ili deset godina, barem u nekim zemljama i dijelovima svijeta. Po drugima, to se neće ostvariti nikada. Naravno, kao i uvijek, pravi odgovor negdje je između.

Kako se kod nas ostvaruju projekti obnovljivih izvora (ali i svi drugi projekti, u bilo kojem drugom području), vjerojatno će tek rijetki od nas dočekati kraj energetske tranzicije. Uostalom, kako to kažu u Dalmaciji: "Đava odnija i prišu."

Što god o tome mislili katastrofičari i vječni prigovaratelji na sve što se kod nas radi (bez obzira na cilj, sredstva i tko to radi), unatoč toj poslovičnoj sporosti ostvaruju se mnogi zanimljivi projekti. Sunčanih elektrana sve je više i njihova je ukupna snaga prešla magičnu granicu od 1 GW, iako je činjenica da smo bez obzira na to među zadnjima u Europskoj uniji (ali, po čemu drugome nismo?), a ni s vjetroelektranama ne stojimo loše. Dakako, i tu bi moglo brže i bolje. Geotermalni projekti su u zamahu, barem kada je riječ o istraživanjima i pripremnim radovima jer jedina naša elektrana i dalje stoji i propada (dok institucije, dakako, rade svoj posao), a tri ili četiri projekta takvih novih postrojenja čekaju da 'nadležna tijela' (stvarno je svejedno radi li se o nadležnom ministarstvu, energetskom re-

gulatoru ili operatoru tržišta) konačno naprave ono što treba. Dizalice topline ugrađuju se sve više, iako preciznih statistika o tome koliko ih je i koje su vrste nema i vjerojatno nikada neće biti (za razliku od, recimo, Nizozemske, gdje za svaku općinu postoje podaci o broju, lokaciji, izvedbi, učinku i, vrlo vjerojatno, potrošnji energije svih ugrađenih uređaja). Kada je pak o hidroenergiji riječ, ako se ikada budu izgradile neke nove hidroelektrane većih snaga, to će biti na Savi oko Zagreba jer drugih pogodnih lokacija zapravo i nema (dobro, našlo bi ih se, ali onda bismo morali biti diktatura da se takvim projektima nitko ne protivi, a to ipak ne želimo, zar ne?). Od obnovljivih izvora preostaju još biomasa, bioplin i otpad, gdje je nastupila određena stagnacija. Kada se radi o elektranama na biomasu, možda to i nije loše jer bi se za odobravanje bilo kakvih budućih postrojenja morao zadovoljiti uvjet održivosti, odnosno da se kao gorivo koristi isključivo otpadno drvo ili ostaci iz šumarstva, poljoprivrede, drvno preradačke ili prehrambene industrije. Što se energetskog iskorištavanja otpada tiče, 'ne u mojem dvorištu' ili, još gore, 'ne u predizborno vrijeme' tu je gotovo pravilo, iako bi prema najavama, prvo takvo postrojenje moglo do 2029. godine biti izgrađeno u Šibeniku.

Zaključak se nameće sam po sebi: na putu prema neuglednoj budućnosti energetike, gospodarstva i cijelog društva, Hrvatska je kornjača, a ne zec. Polako, ali sigurno pa tko doživi...

Uživajte u ljetu!

Vaš Boris Labudović